

Career Guidance: A Handbook for Policy Makers

Summary in Greek

Καθοδήγηση Σταδιοδρομίας: Εγχειρίδιο για τους Διαμορφωτές Πολιτικής

Περίληψη στα ελληνικά

Οι άρτια οργανωμένες υπηρεσίες καθοδήγησης σταδιοδρομίας αποκτούν όλο και μεγαλύτερη βαρύτητα. Οι χώρες του ΟΟΣΑ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης εφαρμόζουν στρατηγικές δια βίου μάθησης, καθώς και πολιτικές που αποσκοπούν στην προαγωγή της απασχολησιμότητας των πολιτών τους. Η επιτυχής εφαρμογή των εν λόγω στρατηγικών και πολιτικών προϋποθέτει ότι οι πολίτες διαθέτουν τις κατάλληλες δεξιότητες που τους επιτρέπουν να διαχειρίζονται οι ίδιοι την εκπαίδευση και την απασχόλησή τους. Επίσης απαιτεί την πρόσβαση όλων των πολιτών σε υψηλής ποιότητας πληροφόρηση και συμβουλές σχετικά με την εκπαίδευση, την κατάρτιση και την εργασία. Εντούτοις συχνά το χάσμα μεταξύ του τρόπου παροχής των υπηρεσιών καθοδήγησης σταδιοδρομίας και των στόχων της δημόσιας πολιτικής είναι ευρύ. Στόχος του εγχειριδίου αυτού είναι να βοηθήσει τους διαμορφωτές πολιτικής των χωρών του ΟΟΣΑ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης να χαράξουν αποτελεσματικές πολιτικές καθοδήγησης σταδιοδρομίας στους τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και της απασχόλησης. Το εγχειρίδιο εκπονήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τον ΟΟΣΑ ως απάντηση στις συντελούμενες αλλαγές στις πολιτικές για την εκπαίδευση, την κατάρτιση και την απασχόληση. Στην Ευρώπη οι αλλαγές αυτές εκφράζονται στους στόχους της Λισσαβόνας (2000), οι οποίοι συνίστανται στο να καταστεί η Ευρώπη η πιο ανταγωνιστική οικονομία και κοινωνία της γνώσης στον κόσμο έως το 2010 χαρακτηριζόμενη από κοινωνική συνοχή. Το εγχειρίδιο βασίζεται σε διεθνείς εξετάσεις πολιτικών για την καθοδήγηση σταδιοδρομίας που διενεργήθηκαν από τον ΟΟΣΑ, το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης, το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και την Παγκόσμια Τράπεζα. Χρησιμοποιώντας σαφή και απλή γλώσσα το εγχειρίδιο εκθέτει στους διαμορφωτές της πολιτικής για την εκπαίδευση, την κατάρτιση και την απασχόληση:

- τις προκλήσεις που συνεπάγεται η προσπάθεια διασφάλισης ότι οι υπηρεσίες καθοδήγησης σταδιοδρομίας μπορούν να επιτύχουν τους στόχους της δημόσιας πολιτικής

- τα ερωτήματα που πρέπει να θέσουν στους εαυτούς τους κατά την αντιμετώπιση των προκλήσεων αυτών
- μερικές από τις διαθέσιμες επιλογές όσον αφορά την παροχή καθοδήγησης σταδιοδρομίας στο πλαίσιο της δια βίου μάθησης και της ενεργούς απασχολησιμότητας
- μερικά παραδείγματα αποτελεσματικής αντιμετώπισης που προέρχονται από τις χώρες του ΟΟΣΑ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το εγχειρίδιο καλύπτει τέσσερα γενικά θέματα πολιτικής: τη βελτίωση της καθοδήγησης σταδιοδρομίας των νέων, τη βελτίωση της καθοδήγησης σταδιοδρομίας των ενηλίκων, τη βελτίωση της πρόσβασης στις υπηρεσίες καθοδήγησης σταδιοδρομίας και τη βελτίωση των συστημάτων που υποστηρίζουν την καθοδήγηση σταδιοδρομίας.

Βελτίωση της καθοδήγησης σταδιοδρομίας των νέων

Όσον αφορά τη βελτίωση της καθοδήγησης σταδιοδρομίας των νέων, καθώς και των απειλούμενων νέων, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής θα πρέπει να αντιμετωπίσουν προκλήσεις στον τομέα της υποχρεωτικής, της ανώτερης δευτεροβάθμιας και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ορισμένες προκλήσεις συνίστανται στη μείωση του χάσματος στην πρόσβαση και τη βελτίωση του είδους, του επιπέδου και της ποιότητας των υπηρεσιών. Στα σχολεία οι κύριες προκλήσεις έγκεινται στην παροχή επαρκών και κατάλληλων ανθρώπινων και χρηματικών πόρων τόσο στο πλαίσιο του σχολείου όσο και της κοινότητας, στη διασφάλιση ότι οι πόροι αυτοί διατίθενται στην καθοδήγηση σταδιοδρομίας και στη βέλτιστη χρήση των εν λόγω πόρων. Το χάσμα στην πρόσβαση είναι ιδιαίτερα εμφανές στα πρωτοβάθμια σχολεία και τις επαγγελματικές κατευθύνσεις του ανώτερου δευτεροβάθμιου σχολείου. Οι επιλογές πολιτικής περιλαμβάνουν την επίσημη ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ όλων των ενεχόμενων φορέων, την εστίαση των προγραμμάτων επαγγελματικής αγωγής στο να αποκτήσουν οι μαθητές δεξιότητες διαχείρισης σταδιοδρομίας, καθώς και τη βελτίωση των μηχανισμών υποχρέωσης λογοδοσίας.

Ένας σημαντικός αριθμός νέων εγκαταλείπει το σχολείο πρόωρα και χωρίς τίτλο σπουδών. Απαιτούνται προγράμματα στο πλαίσιο της κοινότητας που θα βοηθήσουν τους νέους αυτούς να μεταβούν στον επαγγελματικό χώρο και να συμμετάσχουν εκ νέου στη μάθηση. Παράλληλα η καθοδήγηση σταδιοδρομίας πρέπει να ενταχθεί στα εν λόγω προγράμματα. Η καθοδήγηση σταδιοδρομίας πρέπει επίσης να ενσωματωθεί αποτελεσματικότερα στα σχολικά προγράμματα που στοχεύουν στην αποτροπή της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου.

Γενικά η καθοδήγηση σταδιοδρομίας που απευθύνεται στους φοιτητές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι ελλιπής, παρά το σημαντικό συνεπαγόμενο κόστος των σπουδών αυτών τόσο για τους συμμετέχοντες όσο και για τους φορολογούμενους. Είναι απαραίτητο να διευρυνθεί το φάσμα των παρεχόμενων υπηρεσιών καθοδήγησης σταδιοδρομίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Οι μοχλοί πολιτικής που διασφαλίζουν την παροχή ευρύτερου φάσματος υπηρεσιών θα πρέπει να ενισχυθούν. Οι επιλογές που είναι στη διάθεση των υπευθύνων χάραξης πολιτικής περικλείουν τον προσδιορισμό των στόχων των υπηρεσιών καθοδήγησης σταδιοδρομίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και

τη σαφέστερη σύνδεση των μηχανισμών δημόσιας χρηματοδότησης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με το επίπεδο και την ποιότητα των υπηρεσιών σταδιοδρομίας.

Βελτίωση της καθοδήγησης σταδιοδρομίας των ενηλίκων

Η ετερότητα του ενήλικου πληθυσμού συνιστά ένα φάσμα προκλήσεων για τους διαμορφωτές πολιτικής οι οποίοι προσπαθούν να βελτιώσουν τις υπηρεσίες καθοδήγησης σταδιοδρομίας. Οι εύκολα προσβάσιμες υπηρεσίες που απευθύνονται στους εργαζόμενους ενηλίκους είναι λίγες, όπως λίγες είναι και οι επιχειρήσεις που μεριμνούν για τις ανάγκες αγωγής σταδιοδρομίας του προσωπικού τους. Η παροχή υπηρεσιών που τιμολογούνται ανά μονάδα παρεχόμενης υπηρεσίας και μπορούν να αγοραστούν ιδιωτικά είναι πολύ περιορισμένη. Μέχρι σήμερα το ενδιαφέρον των εργοδοτών και των εργατικών σωματείων όσον αφορά την παροχή υπηρεσιών καθοδήγησης σταδιοδρομίας ήταν περιορισμένο, μολονότι συχνά αναγνωρίζουν κατ'αρχήν την ανάγκη ανάπτυξης του εργατικού δυναμικού, προκειμένου να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα και να προαχθεί η κοινωνική δικαιοσύνη. Παρά τα προβλήματα αυτά, νέες συμπράξεις μεταξύ εργοδοτικών οργανισμών, ιδρυμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης και άλλων σχετικών οργανισμών δύνανται να επιφέρουν την παροχή υπηρεσιών καθοδήγησης σταδιοδρομίας τόσο στο εργατικό δυναμικό όσο και στο χώρο εργασίας. Επιπλέον η καθοδήγηση σταδιοδρομίας θα πρέπει να αποτελέσει αναπόσπαστο σκέλος των προγραμμάτων μάθησης των ενηλίκων.

Ο ρόλος των υπηρεσιών καθοδήγησης σταδιοδρομίας στην αναχαίτιση της ανεργίας, και ιδιαίτερα της μακροχρόνιας ανεργίας, θεωρείται ζωτικός. Στις περισσότερες χώρες οι δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης διαδραματίζουν κυρίαρχο ρόλο σε αυτόν τον τομέα. Εντούτοις η καθοδήγηση σταδιοδρομίας που παρέχεται από τις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης είναι ελλιπής. Η χάραξη στρατηγικών για την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης και των ιδιωτικών και κοινοτικών φορέων παροχής υπηρεσιών καθοδήγησης, καθώς και με τα τοπικά ιδρύματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, μπορεί να βοηθήσει τους ανέργους να μεταβούν στην απασχόληση και να επιστρέψουν στη μάθηση.

Η γήρανση του πληθυσμού και τα προβλήματα χρηματοδότησης των συντάξεων σε πολλές χώρες θα απαιτήσουν την αύξηση του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης και πιο ευέλικτη μετάβαση στη συνταξιοδότηση. Έως σήμερα οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής ήταν διστακτικοί όσον αφορά την ενεργοποίηση των υπηρεσιών καθοδήγησης σταδιοδρομίας, προκειμένου να παραταθεί ο επαγγελματικός βίος. Οι εργοδότες και οι αντιπρόσωποι των εργαζομένων μπορούν να προωθήσουν και να λάβουν πρωτοβουλίες όσον αφορά την παροχή υπηρεσιών καθοδήγησης σε άτομα της τρίτης ηλικίας χρησιμοποιώντας συνδυασμούς συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.

Βελτίωση της πρόσβασης στις υπηρεσίες καθοδήγησης σταδιοδρομίας

Η ζήτηση υπηρεσιών καθοδήγησης σταδιοδρομίας υπερβαίνει την προσφορά. Πιο ευέλικτες μέθοδοι παροχής των υπηρεσιών αυτών, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης των ΤΠΕ και των τηλεφωνικών κέντρων, παρέχουν μεγάλες δυνατότητες διεύρυνσης της πρόσβασης. Για να έχουν όλοι οι πολίτες πρόσβαση σε υπηρεσίες καθοδήγησης σταδιοδρομίας, είναι απαραίτητο οι εν λόγω υπηρεσίες να επικεντρωθούν στις

απειλούμενες ομάδες. Η ενεργής συμμετοχή των ευάλωτων ομάδων στο σχεδιασμό, τον προγραμματισμό, την εφαρμογή και την παρακολούθηση των πολιτικών και των υπηρεσιών καθοδήγησης σταδιοδρομίας που τις αφορούν προωθεί σημαντικά την ανάπτυξη των υπηρεσιών που σχετίζονται με τις ανάγκες τους.

Η βελτίωση της ποιότητας και της συνάφειας του πληροφοριακού υλικού επαγγελματικής σταδιοδρομίας με στόχο τη στήριξη της καθολικής πρόσβασης συνιστά συνεχή πρόκληση. Συχνά δεν υπάρχει συνεργασία ούτε μεταξύ των διαφορετικών υπουργείων ή δημόσιων φορέων ούτε μεταξύ τοπικών και περιφερειακών επιπέδων διακυβέρνησης όσον αφορά την παροχή και την ανταλλαγή πληροφοριών επαγγελματικής σταδιοδρομίας. Το υλικό που συγκεντρώνεται από τον ιδιωτικό τομέα δεν υπόκειται σε κανένα θεσπισμένο πρότυπο. Η χαρτογράφηση σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο των πληροφοριών καθοδήγησης σταδιοδρομίας που παρέχονται μέσα από ένα ευρύ φάσμα μέσων (όπως οι εφημερίδες και η τηλεόραση) σε ένα φάσμα ομάδων στόχων (νέοι, εργαζόμενοι, άνεργοι) αποτελεί βασικό σημείο εκκίνησης για τη χάραξη συνεκτικής πολιτικής και στρατηγικής που αποσκοπεί στην παροχή ποιοτικών πληροφοριών σταδιοδρομίας στους πολίτες.

Βελτίωση των συστημάτων που στηρίζουν την καθοδήγηση σταδιοδρομίας

Υπάρχουν σημαντικές αποκλίσεις, τόσο στο εσωτερικό των χωρών όσο και μεταξύ τους, ως προς την ποιότητα και το είδος των υπηρεσιών καθοδήγησης σταδιοδρομίας που παρέχονται στους πολίτες, λόγω της διαφορετικής κατάρτισης των εκπαιδευτών καθοδήγησης σταδιοδρομίας. Η διάρκεια της αρχικής τους κατάρτισης κυμαίνεται από τρεις εβδομάδες έως πέντε χρόνια. Οι κυβερνήσεις αδρανούν όσον αφορά τον προσδιορισμό του περιεχομένου και της διαδικασίας της αρχικής κατάρτισης των εκπαιδευτών καθοδήγησης σταδιοδρομίας, καθώς και όσον αφορά τη συσχέτιση του περιεχομένου της κατάρτισης με τα αποτελέσματα που επιδιώκουν οι στόχοι της δημόσιας πολιτικής για την εκπαίδευση, την κατάρτιση και την απασχόληση. Απαιτούνται ισχυρότερα σήματα από την πλευρά των υπουργείων, ούτως ώστε να γεφυρωθεί το χάσμα αυτό.

Η τακτική και συστηματική αξιολόγηση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών καθοδήγησης σταδιοδρομίας είναι σχεδόν ανύπαρκτη στις περισσότερες χώρες. Τα πρότυπα παροχής των υπηρεσιών είτε δεν υφίστανται είτε υπάρχουν μόνο σε ορισμένους τομείς. Τα πλαίσια ποιότητας, όπου αυτά υπάρχουν, τείνουν να είναι εθελοντικά παρά υποχρεωτικά και συνήθως λειτουργούν ως κατευθυντήριες γραμμές. Οι χρήστες των υπηρεσιών καθοδήγησης σταδιοδρομίας μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στο σχεδιασμό και την αξιολόγηση των υπηρεσιών.

Τα στοιχεία επί των οποίων μπορούν να βασιστούν οι υπεύθυνοι για τη χάραξη πολιτικής στον τομέα της παροχής υπηρεσιών καθοδήγησης σταδιοδρομίας είναι ανεπαρκή. Λίγες κυβερνήσεις διαθέτουν σήμερα τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για τη διαμόρφωση μιας συνολικής εικόνας όσον αφορά την παροχή των υπηρεσιών καθοδήγησης σταδιοδρομίας ή την αποτελεσματικότητα των εν λόγω υπηρεσιών στην επίτευξη των στόχων της δημόσιας πολιτικής. Λίγα είναι τα υπουργεία που μπορούν να παραθέσουν με ακρίβεια το ύψος των δημόσιων κονδυλίων που αφιερώνονται στις υπηρεσίες καθοδήγησης σταδιοδρομίας και τον τρόπο με τον οποίο δαπανούνται τα κονδύλια αυτά. Επιπλέον δεν υπάρχουν πληροφορίες σχετικά με την ιδιωτική επένδυση

και δαπάνες στον τομέα αυτόν. Η συνεργασία των ενεχόμενων φορέων (όπως χρήστες, διοικητικοί υπάλληλοι, κοινωνικοί εταίροι και εκπαιδευτές) σε εθνικό επίπεδο θα βοηθήσει στον εντοπισμό των σχετικών και χρήσιμων πληροφοριών και διαδικασιών για την αξιολόγηση των εισροών, των διεργασιών, των εκροών και των αποτελεσμάτων σχετικά με την παροχή καθοδήγησης σταδιοδρομίας.

Οι στόχοι της καθοδήγησης σταδιοδρομίας δεν αντικατοπτρίζονται επαρκώς στις πολιτικές για την εκπαίδευση, την κατάρτιση και την απασχόληση στις περισσότερες χώρες. Δεδομένης της ανεπάρκειας των στοιχείων για την καθοδήγηση σταδιοδρομίας, το γεγονός αυτό δεν αποτελεί έκπληξη. Επιπλέον οι υπηρεσίες παροχής καθοδήγησης σταδιοδρομίας συνιστούν συχνά ένα κράμα ανόμοιων υποσυστημάτων στο πλαίσιο της εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της απασχόλησης, της κοινότητας και του ιδιωτικού τομέα, το καθένα με τη δική του ιστορία, σκεπτικό και κινητήριες δυνάμεις, παρά ένα συνεκτικό και ενσωματωμένο σύνολο δομών. Η θέσπιση ενός εθνικού φόρουμ κατάρτισης πολιτικής και συστημάτων καθοδήγησης στο οποίο θα συμμετέχουν εκπρόσωποι τόσο της κυβέρνησης όσο και των βασικών ενεχόμενων φορέων όπως εργοδότες και σωματεία εργαζομένων, καθώς και βασικοί οργανισμοί παροχής υπηρεσιών, είναι σημαντική ενέργεια στην οποία μπορούν να προβούν οι κυβερνήσεις για να βοηθήσουν στην εστίαση και τον καθορισμό προτεραιοτήτων, καθώς και στην ενίσχυση της χάραξης πολιτικής.

Το μεγαλύτερο μέρος του κόστους παροχής υπηρεσιών καθοδήγησης σταδιοδρομίας βαρύνει τους φορολογούμενους. Η διεύρυνση της έκτασης, της προσέγγισης και της ποικιλίας των παρεχόμενων υπηρεσιών που απαιτείται από την προοπτική της δια βίου μάθησης σηματοδοτεί νέες χρηματοοικονομικές ανάγκες και δεσμεύσεις από τις κυβερνήσεις σε ένα τομέα που τείνει να προσελκύει ελάχιστη ατομική και ιδιωτική επένδυση. Η ζήτηση αυτή δημοσίων πόρων μπορεί να μετριαστεί με την ενθάρρυνση της ιδιωτικής επένδυσης.

© OECD 2004

Η περίληψη αυτή δεν αποτελεί επίσημη μετάφραση του ΟΟΣΑ.

Η αναπαραγωγή της περίληψης αυτής επιτρέπεται υπό την προϋπόθεση ότι παρατίθεται το δικαίωμα αποκλειστικής εκμετάλλευσης του ΟΟΣΑ, καθώς και ο τίτλος της πρωτότυπης έκδοσης.

Οι Πολύγλωσσες Περιλήψεις είναι μεταφρασμένα αποσπάσματα των δημοσιευμάτων του ΟΟΣΑ που εκδόθηκαν αρχικά στην αγγλική και τη γαλλική γλώσσα.

**Διατίθενται δωρεάν στο Ηλεκτρονικό Βιβλιοπωλείο του ΟΟΣΑ
www.oecd.org/bookshop/**

Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε με το Τμήμα Δικαιωμάτων και Μεταφράσεων της Διεύθυνσης Δημοσίων Υποθέσεων και Επικοινωνιών του ΟΟΣΑ.

rights@oecd.org

Fax: +33 (0)1 45 24 13 91

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal
75116 Paris
France

Επισκεφτείτε τον ηλεκτρονικό μας κόμβο www.oecd.org/rights/

